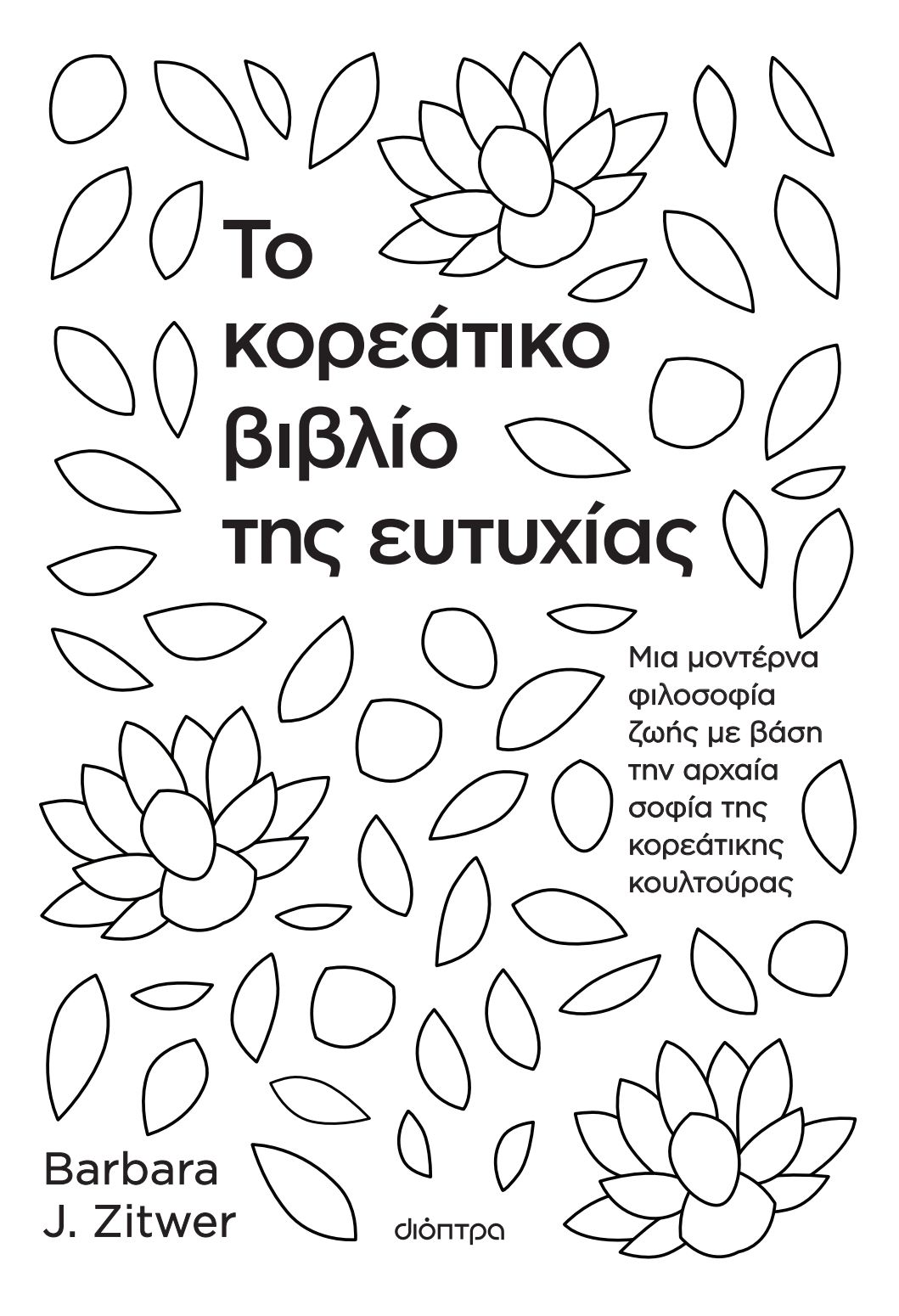

Το κορεάτικο βιβλίο της ευτυχίας

Μια μοντέρνα
φιλοσοφία
ζωής με βάση
την αρχαία
σοφία της
κορεάτικης
κουλτούρας

**Barbara
J. Zitwer**

διόπτρα

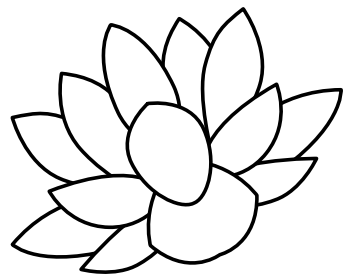
*Αφιερώνω αυτό το βιβλίο σε όλους
τους Κορεάτες συγγραφείς που εκπροσωπώ
και οι οποίοι μοιράστηκαν μαζί μου
με τόση γενναιοδωρία τα βιβλία και τη χώρα τους.
Και σε όλους τους ταλαντούχους μεταφραστές
που μας επιτρέπουν να διαβάζουμε
όλα αυτά τα υπέροχα έργα.*

Σημείωση της Συγγραφέως: Σε αυτό το βιβλίο, η λέξη Κορέα αναφέρεται στη Νότια Κορέα.

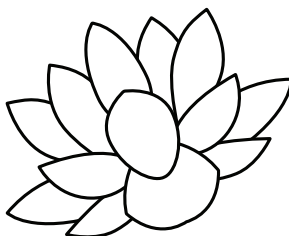

Νότια Κορέα

대한민국

Περιεχόμενα

Εισαγωγή: Καλώς Ήρθατε στην Κορέα 15
Hangoogeh ohshin geuseol hwanyounghapnidah

1. Χαιρετισμοί και Επικοινωνία..... 25
Insamal geurigo sotong
Προορισμός: Σεούλ 서울
Συνταγή: Ντάμπλινγκς με Μοσχάρι και Τόφου

2. Φαγητό 53
Eumsik
Προορισμός: Ναμιάνγκτζου-σι 남양주 시
Συνταγή: Σούπα με Κοτόπουλο και Τζίνσενγκ

3. Σπίτι 73
Jib
Προορισμός: Χωριό Μπουκτσόν Χανόκ
& Κορεάτικο Μουσείο Επίπλων, Σεούλ
북촌 한옥 마을과 서울 가구 박물관
Συνταγή: Ρύζι με Αβγό και Σάλτσα Σόγιας

4. Οικογένεια.....89

Gajok

Προορισμός: Αποστρατιωτικοποιημένη Ζώνη

비무장 지대

Συνταγή: Κρύα Νουντλς με Κόκκινη Άλγη

5. Φύση.....111

Jayeon

Προορισμός: Εθνικός Δρυμός Σορακσάν

& Μουσείο SAN, Γούντζου

설악산 국립공원과 오크밸리 뮤지엄 산

Συνταγή: Τηγανίτα με Φρέσκο Κρεμμυδάκι

6. Φώτιση127

Gyemong

Προορισμός: Όρη Τέμπεκ & Ναός Ουνμούνσα

태백산과 운문사

Συνταγή: Στιφάδο με Πάστα Φασολιού Σόγιας

7. Ευεξία149

Annyeong

Προορισμός: Μπουσάν 부산

Συνταγή: Κίμτσι

8. Η Αδελφότητα.....177

Jamae-ae

Προορισμός: Νήσος Τζέτζου 제주도

Συνταγή: Σούπα με Καλαμάρι και Ραπάνι

9. Το Ζεν του να Ψωνίζεις.....	193
--------------------------------	-----

Shopping chamsun

Προορισμός: Αγορά Ντονγκντεμούν, Σεούλ

서울 남대문 시장

Συνταγή: Ρυζομπέργκερ

10. Αγάπη για τα Σκυλιά.....	219
------------------------------	-----

Aegyeon

Προορισμός: Νήσος Τζίντο 진도

Συνταγή: Ψωμί από Αλκοόλη Κριθαριού

Συμπέρασμα: Η Τέλεια Ευτυχία.....	237
-----------------------------------	-----

Wanjeonhan hangbok

Ευχαριστίες	244
-------------------	-----

Εισαγωγή:

Καλώς Ήρθατε στην Κορέα

한국에 오신 것을 환영합니다

Hangoogeh ohshin geuseol hwanyounghapnidah

Έφτασα στην Κορέα εντελώς κατά τύχη.

Πριν από είκοσι δύο χρόνια ίδρυσα το λογοτεχνικό πρακτορείο μου στη Νέα Υόρκη. Βάσισα τη δουλειά και τη φήμη μου στην ικανότητά μου να ανακαλύπτω νέους συγγραφείς. Αλλά έπειτα από δώδεκα χρόνια άρχισα να δυσκολεύομαι να βρίσκω συγγραφείς με τους οποίους μπορούσα να παθιαστώ – το πάθος και η αγάπη είναι τα δύο πράγματα που με κινητοποιούν.

Εκείνη την άνοιξη, συνάντησα τον Κορεάτη συνάδελφο Τζόζεφ Λι για πρώτη φορά όταν ήρθε επίσκεψη στη Νέα Υόρκη. Δειπνήσαμε μαζί και διαπίστωσα ότι ήταν ένας γοητευτικός, καλόκαρδος άνθρωπος, που κατανοούσε βαθιά τη δυτική λογοτεχνία.

Σε ένα ιταλικό εστιατόριο, τρώγοντας ζυμαρικά και πίνοντας

κόκκινο κρασί, ξαφνικά του ξεφούρνισα: «Δεν έχεις κανέναν καλό, νέο συγγραφέα για να εκπροσωπήσω;»

Στην αρχή με κοίταξε απορημένα, έπειτα μου χαμογέλασε. «Ναι, έχω πολλούς!» απάντησε.

Κανείς δεν του είχε κάνει τη συγκεκριμένη ερώτηση στο παρελθόν. Είχε περάσει χρόνια πουλώντας βιβλία ξένων συγγραφέων στην Κορέα, αλλά ποτέ κορεάτικα βιβλία στον υπόλοιπο κόσμο.

Μου μίλησε για έναν νεαρό συγγραφέα, τον Κιμ Γιουνγκ-χα, και το βιβλίο του *Έχω το δικαίωμα να αυτοκαταστραφώ*. Ο τίτλος μού έκανε αμέσως κλικ. Κάλεσε τον συγγραφέα και μερικά λεπτά αργότερα του μιλούσα. Το βιβλίο του ήταν το πρώτο κορεάτικο που πούλησα και έγινε η αρχή όσων ακολούθησαν.

Το 2009, όταν είκοσι σελίδες αγγλικής μετάφρασης του βιβλίου της Κορεάτισσας συγγραφέως Σιν Κιουνγκ-σουκ *Παρακαλώ να προσέχεις τη μαμά μου* έφτασαν στο γραφείο μου, διαπίστωσα την απίστευτη δυναμική του.

Το ριζοσπαστικό βιβλίο της για μια παραμελημένη μητέρα ήταν κάτι που δεν είχα ξαναδιαβάσει, μια συναισθηματική και συνάμα ψυχρή ιστορία μιας μητέρας, την οποία η συγγραφέας αφηγείται από την οπτική γωνία των παιδιών και του συζύγου της. Ήταν μια συναρπαστική ανακάλυψη.

Το βιβλίο της Κιουνγκ-σουκ με προέτρεψε να ανακαλύψω περισσότερη κορεάτικη λογοτεχνία – και βούτηξα με χαρά στα νερά της. Με τραβούσαν βιβλία γυναικών συγγραφέων, οι ιστορίες των οποίων εξέφραζαν την καταπίεση, την απομόνωση και την αποξένωση των γυναικών. Ήταν βιβλία που ήθελα απελλισμένα να εκπροσωπήσω – κι όμως, αρχικά ήμουν διστακτική.

«Τι τρέχει με αυτά τα κορεάτικα βιβλία που δεν τα ξέρει κανείς;» με ρωτούσαν συνεχώς εκδότες και επιμελητές. Δεν είχαν διαβάσει ποτέ τους κορεάτικη λογοτεχνία και με θεωρούσαν τρελή. Οι περισσότεροι μπερδευαν την Κορέα με τη Βόρεια Κορέα και τις διαρκείς απειλές για πυρηνικό πόλεμο, τον παλαβό αυταρχικό δικτάτορα, το αστείο κούρεμα και τη μεγάλη κοιλιά του.

Αλλά το βιβλίο της Κιουνγκ-σουκ έκανε την αρχή. Το *Παρακαλώ να προσέχεις τη μαμά μου* έγινε μπεστσέλερ στους *New York Times*, πείθοντας εκδότες από όλο τον κόσμο πως οι αναγνώστες διψούσαν για κορεάτικη λογοτεχνία. (Τα δικαιώματα του βιβλίου έχουν πουληθεί σε τριάντα πέντε χώρες και το 2011 κέρδισε το βραβείο Man Asian.)

Είχα βρει τον σκοπό μου, δεν ήταν απλώς μια δουλειά. Ήθελα εμμονικά να βοηθήσω Κορεάτες συγγραφείς να εκδοθούν σε όλες τις χώρες του κόσμου και μπορώ να πω με περηφάνια πως τα κατάφερα. Η πελάτισσά μου Χαν Κανγκ κέρδισε το 2014 το Διεθνές Βραβείο Booker με τη *Χορτοφάγο*. Η Γιουν Κο-έουν ήταν η πρώτη Κορεάτισσα που κέρδισε το βραβείο CWA Dagger για μεταφρασμένη μυθοπλασία το 2020 με το *Ο τουρίστας της καταστροφής*, ενώ το βιβλίο *Η Τρύπα* της Πιον Χιε-γιουνγκ κέρδισε το βραβείο Σίρλεϊ Τζάκσον το 2017.

Απολάμβανα να ανακαλύπτω και βιβλία αντρών συγγραφέων, όπως τους *Μηχανορράφους* του Κιμ Ουν-Σου (υποψήφιο για το Βραβείο Ντάμπλιν το 2020), την *Έρευνα* και το *Άσχημο καλοκαίρι* του Τζ. Μ. Λι και την *Καταγγελία* του Μπαντί.

Σήμερα τα κορεάτικα βιβλία που ανακάλυψα και εκπροσωπώ

έχουν εκδοθεί σε περισσότερες από σαράντα χώρες, ενώ τα δικαιώματα πολλών έχουν πουληθεί για μεταφορά στον κινηματογράφο και την τηλεόραση.

Μέσα από την κορεάτικη λογοτεχνία αναζωογονήθηκε η δουλειά μου ως λογοτεχνικής ατζέντισσας. Με τιμή δέχτηκα βραβείο για το έργο μου από το κορεάτικο Υπουργείο Πολιτισμού το 2016, καθώς και το Βραβείο Καλύτερου Ατζέντη της Έκθεσης Βιβλίου στο Λονδίνο το 2017. Παρ' όλα αυτά, δεν υπάρχει μεγαλύτερη επιβράβευση από το να φτάνουν στο γραφείο μου μεταφρασμένα βιβλία συγγραφέων μου. Λατρεύω την αίσθηση ενθουσιασμού και ανακάλυψης κάθε φορά που ανοίγω ένα δέμα που έχει σταλεί από την άλλη άκρη του κόσμου και μέσα του βρίσκω μια ξένη έκδοση, την οποία και τοποθετώ στα ράφια που κοσμούν το γραφείο μου. Η κορεάτικη λογοτεχνία πλέον δεν είναι ούτε άγνωστη ούτε παράξενη. Τη βοήθησα να λάβει την παγκόσμια αναγνώριση που της αξίζει, καθώς είναι ολοζώντανη, ποικιλόμορφη και βαθυστόχαστη. Είμαι σίγουρη πως κάποιος Κορεάτης θα κερδίσει σύντομα το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Έπειτα από έναν χρόνο εκπροσώπησης κορεάτικων βιβλίων, ένιωσα την ίδια τη χώρα να με καλεί. Ξεκίνησα το ταξίδι μου ως άλλος Ιντιάνα Τζόουνς – και βρήκα τη Χαμένη Κιβωτό! Το ταξίδι άνοιξε τα μάτια μου, την καρδιά και το μυαλό μου, καθώς γνώρισα τους πιο συναρπαστικούς, όμορφους και ενδιαφέροντες ανθρώπους και τοπία που θα μπορούσα ποτέ να φανταστώ. Αφήστε που δεν υπήρχαν ούτε Αμερικανοί ούτε Βρετανοί ούτε Ευρωπαίοι τουρίστες. Ήμουν η μόνη ξανθιά σε μια θάλασσα μαυρομάλληδων Κορεατών, αλλά με έκαναν να νιώθω σαν στο σπίτι μου.

Δεν θα ξεχάσω ποτέ την πρώτη φορά που επισκέφθηκα έναν βουδιστικό ναό στα βουνά κοντά στην Ίντσον. Συνδυάζει ό,τι με έκανε να ερωτευτώ την Κορέα. Τότε είχα αγχωθεί με την κατάσταση της υγείας του συζύγου μου και την ανάγκη του να βρεθεί ένα σωτήριο μόσχευμα. Καθώς έπινα τσάι με έναν βουδιστή μοναχό, άρχισα να κλαίω. Ο μοναχός με κοίταξε κατάματα και είπε: «Τώρα είμαστε χαρούμενοι». Μίλησε αυστηρά, τόσο αυστηρά μάλιστα που μέσα σε κλάσματα του δευτερολέπτου από τα κλάματα ξέσπασα σε γέλια. Αυτό το «Τώρα είμαστε χαρούμενοι» με παρακίνησε να μεταμορφωθώ πνευματικά και διανοητικά τα επόμενα χρόνια. Έμαθα να εκτιμώ τη φύση και την απλότητα, να στηρίζω τους άλλους άνευ όρων. Έμαθα πως ο βαθύς, αιώνιος πόνος είναι μέρος της ζωής, αλλά μπορεί παράλληλα να υποχωρήσει και να μετατραπεί σε κίνητρα και ικανοποίηση. Και, το πιο σημαντικό, νιώθω πιο ανανεωμένη, χαρούμενη και γεμάτη ενέργεια.

Το «Τώρα είμαστε χαρούμενοι» είναι μια επιλογή την οποία μπορούμε να κάνουμε ανεξαρτήτως συνθηκών και πλέον έχει εξελιχθεί στο μάντρα μου.

• • •

Η Κορέα είναι ένα θαύμα και δεν χρησιμοποιώ τη λέξη αυτή ελαφρά τη καρδία. Μάλιστα, είναι γνωστή ως «το θαύμα του ποταμού Χαν» για τη θαυμαστή μεταμόρφωσή της από μια από τις πιο φτωχές σε μια από τις πλουσιότερες χώρες στον κόσμο.

Η ιστορία του προηγούμενου αιώνα ξεκινά με πόλεμο και πόνο: την κατοχή από τους Ιάπωνες το 1910, τη διχοτόμηση

του 1945, τον πόλεμο το 1950 και, τέλος, την Αποστρατιωτικοποιημένη Ζώνη που μέχρι σήμερα χωρίζει τον Βορρά από τον Νότο. Στα μέσα της δεκαετίας του 1950, η χώρα ήταν μια από τις πιο φτωχές στον πλανήτη και η οικονομία της βασιζόταν κυρίως στη γεωργία. Αλλά τα τελευταία εβδομήντα χρόνια η Κορέα αναγεννήθηκε μέσω ενός συνδυασμού ριζοσπαστικών κυβερνητικών μεταρρυθμίσεων, ενός εκπαιδευτικού συστήματος υψηλού επιπέδου και ενός αφοσιωμένου και σκληρά εργαζόμενου εργατικού δυναμικού. Οι επιτυχημένες αυτοκινητοβιομηχανίες, τα ναυπηγεία, οι εταιρείες ηλεκτρονικών ειδών, ακόμα και η ποπ μουσική τη μετέτρεψαν σε έναν ασιατικό «τίγρη» και στη δέκατη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως.

Αλλά η Κορέα δεν είναι μόνο μια οικονομική υπερδύναμη. Έχει και αυτό το «κάτι» που αναζητά το Χόλιγουντ. Χάρη στα βραβευμένα βιβλία, τις ταινίες, τις σειρές και τη μουσική, σήμερα η κορεάτικη κουλτούρα έχει μπει σε κάθε σπίτι. Είτε βρίσκεστε στο Λονδίνο, στη Νέα Υόρκη, στη Στοκχόλμη ή στο Τόκιο, έχετε ακούσει τα συγκροτήματα BTS και Blackpink, έχετε δει το *Squid Game* και τα *Παράσιτα*, έχετε γίνει κοινωνός του *hallyu* – του «κορεάτικου κύματος».

Η εργατικότητα και το σθένος των Κορεατών αποτελούν πηγή έμπνευσης. Παρ' όλα αυτά, έμαθα, όπως θα μάθετε κι εσείς, ότι αυτή η πρόοδος και τα κατορθώματα δεν βασίζονται μονάχα στη σκληρή δουλειά και την εθνική υπερηφάνεια, αλλά σε ένα μυστικό που πάει πίσω στον χρόνο αιώνες ολόκληρους.

Η ψυχή της Κορέας και το μυστικό της επιτυχίας και της ευτυχίας της βρίσκεται στην αφοσίωση των ανθρώπων της

στις κομφουκιανές αξίες της οικογένειας, της κοινότητας, της αρμονίας και του τελετουργικού, όπως και στη φιλοσοφία των *han*, *heung* και *jeong* – ψυχικό σθένος, χαρά και η τέχνη του να δίνεις. Αυτές οι φιλοσοφίες, γεννημένες μέσα σε αυτή την κουλτούρα, συχνά αναφέρονται σε παραδοσιακές κορεάτικες ιστορίες, ποιήματα και μουσική και συνθέτουν το DNA της κορεάτικης ζωής.

Το *han* υμνεί το ψυχικό σθένος, την προσπάθεια και την επιμονή, μαζί με μια αίσθηση μελαγχολίας, η οποία πηγάζει από τη μακρά ιστορία κατοχής, πολέμου και διαχωρισμού του Βορρά από τον Νότο. Οι Κορεάτες αποδέχονται πως στη ζωή θα συναντήσουμε έντονες προσωπικές και εθνικές δυσκολίες και πρέπει να αναγνωρίσουμε αυτή τη βαθιά θλίψη.

Ένας Κορεάτης φίλος μου το συνόψισε ως εξής: «Το *han* δεν είναι απλώς η αίσθηση του πόνου και του μαρτυρίου: είναι η ενέργεια που εκτόξευσε την Κορέα μετά τον πόλεμο και με αυτή την έννοια ήταν κάτι θετικό. Μας μεταμόρφωσε».

Το *heung* είναι αυτή η απίστευτη αίσθηση χαράς που βιώνει κάποιος σε οικογενειακές συναθροίσεις, όταν βρίσκεται στη φύση, όταν απολαμβάνει ένα φλιτζάνι τσάι από πευκοβελόνες ή όταν διαβάσει ένα υπέροχο βιβλίο.

Και το *jeong* είναι η τέχνη του να δίνεις δίχως να περιμένεις κάτι, του να έχεις ως προτεραιότητα την ευζωία της οικογένειας, των φίλων, της κοινότητας και της χώρας, αλλά και τη δική σου. Είναι η αφοσίωση και η κοινότητα. Το *jeong* είναι η αόρατη κλωστή που μας συνδέει όλους.

Η Κορέα με έχει καλέσει πολλές φορές και κάθε φορά την εξερευνώ και ανακαλύπτω νέα θαύματα, κάνω νέους φίλους και συνδέομαι πιο βαθιά τόσο με τη χώρα όσο και με τον εαυτό μου. Είμαι τυχερή που έχω μια φίλη συγγραφέα, τη Σιν Κιουνγκ-σουκ, η οποία με έχει πάει σε μέρη που οι τουρίστες σπάνια βλέπουν, προορισμούς που πλέον μπορώ να τους μοιραστώ μαζί σας. Κάθε ταξίδι, κάθε συνάντηση στην Κορέα άλλαξε τη ζωή μου προς το καλύτερο και ελπίζω, διαβάζοντας αυτό το βιβλίο, να δοκιμάσετε κι εσείς αυτή την υπέροχη αίσθηση.

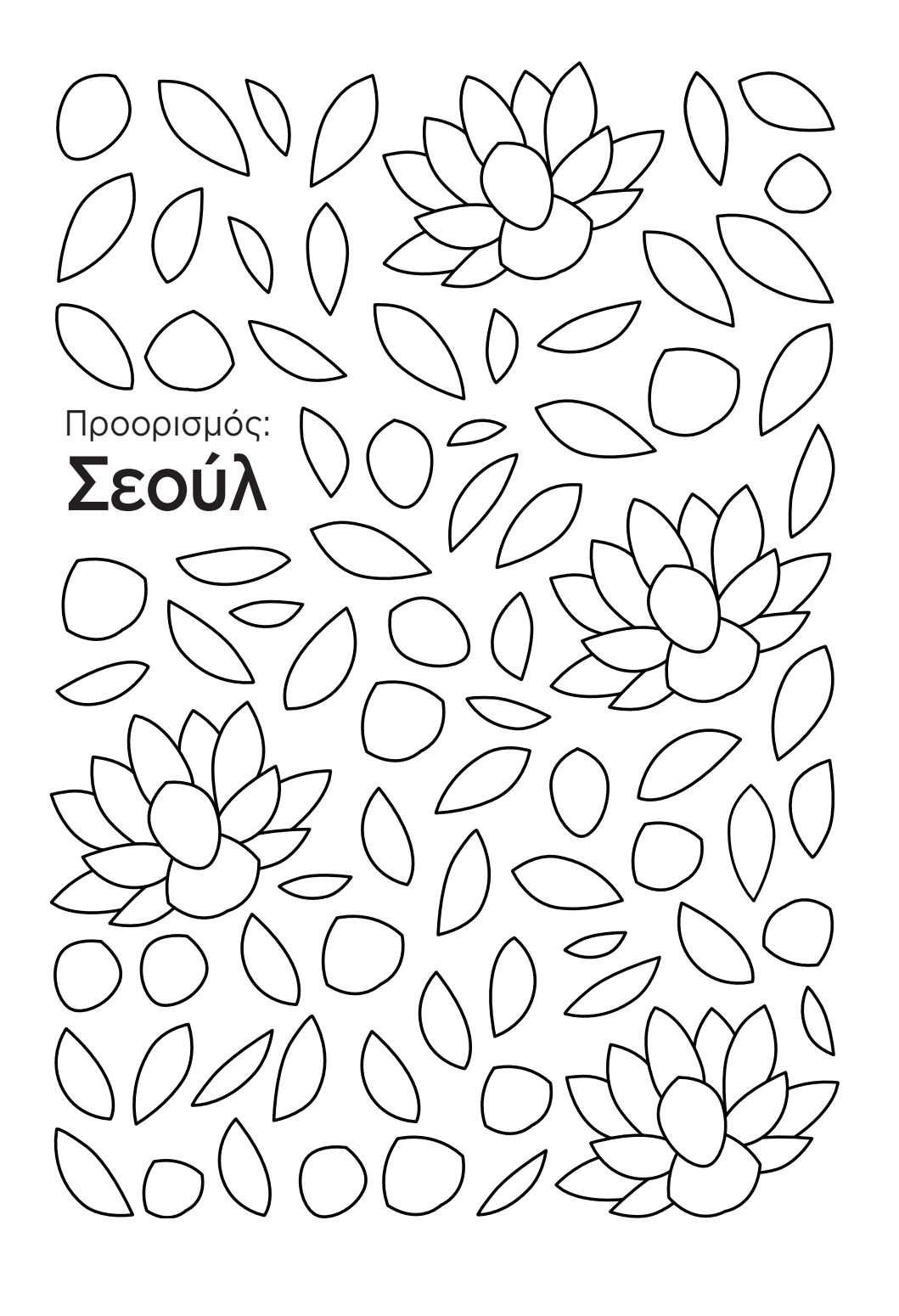
Μέσα από τις σελίδες αυτές σας προσκαλώ να ταξιδέψετε μαζί μου, να βιώσετε το μεγαλείο και την αίγλη μιας χώρας που σφυρηλατήθηκε με το ψυχικό σθένος, τη χαρά και την ισχυρή αίσθηση της κοινότητας. Θα ταξιδέψουμε από την ολοζώντανη πρωτεύουσα Σεούλ σε βουδιστικούς ναούς στα βουνά· θα περπατήσουμε στα τούνελ των κατασκόπων στην Αποστρατιωτικοποιημένη Ζώνη· θα εξερευνήσουμε το τροπικό νησί Τζέτζου, όπου ζουν οι φημισμένες ογδοντάχρονες δύτριες *haenyeo*· και θα μοιραστούμε μια γευστικότερη σούπα με τζίνσενγκ και κοτόπουλο, καθιστοί στο πάτωμα ενός εστιατορίου στρωμένου με πατάκια, περικυκλωμένοι από χωράφια γεμάτα λωτούς.

Αφού γνωρίσετε τον κάθε προορισμό, θα πάρετε μαθήματα που θα κάνουν τη ζωή σας πιο χαρούμενη και γεμάτη, όπως συνέβη και σ' εμένα. Στο τέλος κάθε κεφαλαίου, έχω συμπεριλάβει μια πεντανόστιμη παραδοσιακή κορεάτικη συνταγή,

την οποία μου μετέφεραν οι Κορεάτες φίλοι μου, ώστε να τη μαγειρέψετε και να την απολαύσετε.

Ελπίζω να μαγευτείτε από την ομορφιά που συνάντησα στην Κορέα και να εμπνευστείτε αρκετά ώστε να την επισκεφθείτε.

Απολαύστε το ταξίδι!

Προορισμός:
Σεούλ

Χαιρετισμοί και Επικοινωνία

인사말 그리고 소통

Insamal geurigo sotong

Καλώς ήρθατε στη Σεούλ, την πιο πολυσυζητημένη
πόλη στην Ασία

Η Σεούλ είναι ένα μείγμα από Νέα Υόρκη, Χονγκ Κονγκ, Παρίσι, Λονδίνο, Σαγκάη και Τόκιο. Πρόκειται για μια πόλη γεμάτη παράδοξα: είναι μια από τις πιο πολύβουες, σύγχρονες πόλεις στον κόσμο και ταυτόχρονα πανάρχαια, γεμάτη χώρους πρασίνου και γαλήνη. Φουτουριστικοί ουρανοξύστες στέκονται δίπλα σε αρχαίους βουδιστικούς ναούς, θάλασσες από πινακίδες νέον, αυτοκινητόδρομοι, υπόγειες διαβάσεις και αερογέφυρες απλώνονται ανάμεσα σε βουνά και ποτάμια. Με πάνω από 10 εκατομμύρια κατοίκους, η ζωή δεν σταματά ποτέ, η ενέργεια δεν φθίνει. Η Σεούλ είναι η καρδιά της Κορέας, η πρωτεύουσα όπου τα πάντα συμβαίνουν.

Εδώ μπορείτε να δοκιμάσετε τα νοστιμότερα ντάμπλινγκς στον κόσμο, να ψωνίσετε δίχως αύριο και να μάθετε πώς ένα

κορεάτικο μασάζ και μια κούρα προσώπου με σίελο σαλιγκαριού μπορούν να αλλάξουν τη ζωή σας. Μπορείτε να δείτε τη φύση περπατώντας δίπλα στις κερασιές στις όχθες του ποταμού Χαν, χωρίς να φύγετε καν από την πόλη.

Στην πρώτη μου επίσκεψη στη Σεούλ, καθώς ήξερα ελάχιστα για την Κορέα, μόνο από τα βιβλία που είχα διαβάσει, αποφάσισα να μείνω στο ξενοδοχείο Westin Chosun. Περικλωμένο από πρεσβείες, βασιλικά ανάκτορα, βουδιστικούς ναούς και μαγευτικά βουνά, το Chosun δεν είναι μονάχα το πιο ιστορικό ξενοδοχείο στην Κορέα, αλλά και το πιο emblematico. Χτισμένο το 1914, σχεδιάστηκε ως πολυτελές ξενοδοχείο ευρωπαϊκού στιλ, με βασιλική σουίτα, έναν κρυστάλλινο πολυέλαιο από τα Τίφανι και σεντόνια από ιρλανδικό λινό. Πρόεδροι και αξιωματούχοι έχουν φιλοξενηθεί εκεί. Η Μέριλιν Μονρό το είχε επισκεφθεί. Όταν κατασκευάστηκε, ήταν το απαύγασμα της πολυτέλειας, της ομορφιάς και της γαλήνης και εξακολουθεί να είναι και σήμερα – αν και πλέον έχει διαφορετική μορφή, καθώς το αρχικό τετράωρο κτίριο κατεδαφίστηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1960. Η παλιομοδίτικη πολυτέλεια έχει αντικατασταθεί από ένα σύγχρονο και σικάτο πεντάστερο ξενοδοχείο: το μαρμάρινο πάτωμα του λόμπι είναι διακοσμημένο με μοτίβα λουλουδιών, τα παράθυρα των δωματίων έχουν θέα προς τους γαληνευτικούς κήπους και ένα βουδιστικό ιερό και –το αγαπημένο μου– ένα υπέροχο σπα, όπου βίωσα το πιο απολαυστικό μασάζ.

Με το που πάτησα το πόδι μου στο Chosun, οι παλμοί μου έπεσαν και χαλάρωσα. Η Σεούλ είναι μια ζωντανή πόλη και το ξενοδοχείο μού παρείχε ένα καταφύγιο που

συνδύαζε την παραδοσιακή κορεάτικη γοητεία με τη σύγχρονη πολυτέλεια.

Στη διάρκεια της παραμονής μου εκεί, έπρεπε να συναντηθώ με δημοσιογράφους και τους συγγραφείς μου, και το μέρος ήταν ιδανικό. Το εξυπηρετικότατο προσωπικό με βοήθησε να σχεδιάσω και να κανονίσω τα πάντα, από εξόδους με συγγραφείς μέχρι διανυκτέρευση στον παλαιότερο ναό της χώρας και ένα ταξίδι στην Αποστρατιωτικοποιημένη Ζώνη. Σύντομα το ξενοδοχείο έγινε ο προσωπικός μου βοηθός κι έπειτα κάτι βαθύτερο: η πύλη που οδηγούσε στην Κορέα...

Δυο βήματα από το ξενοδοχείο βρίσκεται το ανάκτορο Ντεοκσουγκούνγκ, ένα από τα πέντε παλάτια που χτίστηκαν από τους βασιλείς της δυναστείας Τσοσόν, οι οποίοι κυβέρνησαν τη χώρα από το 1392 ως το 1910. Μπορείτε να επισκεφθείτε τα πολυάριθμα κτίρια που αποτελούν το ανάκτορο Ντεοκσουγκούνγκ: το περίπτερο των συμποσιών, την Αίθουσα Τζουκτζοντάνγκ (η οποία ανακατασκευάστηκε έπειτα από μια πυρκαγιά), όπου ενθρονίζονταν οι βασιλείς, και κατόπιν να διασχίσετε τη φημισμένη γέφυρα Γκουμτσονγκιό. Χτισμένη το 1411, είναι η παλαιότερη που διασώζεται στη Σεούλ. Τρεις φορές τη μέρα μπροστά στην Πύλη Ντεχανμόν γίνεται η αλλαγή της βασιλικής φρουράς, η οποία αναπαριστά την τελετή που λάμβανε χώρα στη διάρκεια της πρώιμης περιόδου Τσοσόν (συχνά συγκρίνεται με την αλλαγή φρουράς στο παλάτι του Μπάκιγχαμ) – δεν πρέπει να τη χάσετε. Οι φρουροί, ντυμένοι με παραδοσιακές στολές σε μπλε, κόκκινο και κίτρινο, κουβαλώντας σημαίες, βηματίζουν κάτω από τους ήχους κεράτων και τυμπάνων. Αφού παρελάσουν, οι

δύο βάρδιες φρουρών ανταλλάσσουν συνθηματικά προτού ολοκληρωθεί η τελετή με έναν καταιγισμό τυμπάνων και εντολών, ο οποίος καταλήγει με την αλλαγή φρουράς. Είναι η ιδανική ευκαιρία να γίνετε μάρτυρες μιας ιστορικής σκηνής.

Αλλά το ανάκτορο δεν είναι μόνο για τουρίστες. Έχει γίνει ο αγαπημένος προορισμός των Κορεατισσών που θέλουν να συνδεθούν με την πολιτιστική τους κληρονομιά, φορώντας τα *hanbok*, τις παραδοσιακές φορεσιές – ένα κοντό πανωφόρι δεμένο με κορδέλα και μια πολύχρωμη μακριά φούστα, την οποία φορούν πάνω από πέντε ως επτά στρώματα εσωρούχων. Για εμένα, αυτός ο σεβασμός στο παρελθόν μέσω της ενδυμασίας είναι η προσωποποίηση του *heung* (χαρά) και του *jeong* (κοινοσύνη). (Βλ. το Κεφάλαιο 9 σχετικά με το πώς ενσωματώνεται το *hanbok* στη σύγχρονη ενδυματολογική μόδα.)

Κοντά στο ανάκτορο Ντεοκσουγκούνγκ μπορείτε να βρείτε την αντίστιξη του: το κεντρικό κατάστημα των Lotte – όπως τα Harrods, αλλά ακόμα καλύτερα! Εκεί έμαθα τι σημαίνει η πολυτελής αγορά και η χλιδάτη ζωή στην Κορέα, η προσωποποίηση της οικονομικής επιτυχίας της χώρας.

Αυτό το πρώτο ταξίδι στη Σεούλ ήταν ένας ανεμοστρόβιλος νέων αισθήσεων κάθε στιγμή της μέρας. Οι αισθήσεις μου είχαν διεγερθεί από την πόλη: οι μυρωδιές από τις κουζίνες, τα αρώματα από τα εξωτικά τσάγια, οι ήχοι των βουδιστικών γκονγκ που αντηχούσαν πάνω από το μποτιλιάρισμα και τον αχό των ανθρώπων. Το γεγονός ότι κάθε βράδυ μπορούσα να επιστρέψω σε ένα πανέμορφο, γαλήνιο μέρος μου έδωσε την ενέργεια και τη σιγουριά που χρειαζόμουν για να εξερευνήσω την πόλη.

Ξενοδοχείο Westin Chosun Seoul

Διεύθυνση: 106, Sogong-ro, Jung-gu, Seoul

Ιστοσελίδα: www.echosunhotel.com

Ανάκτορο Ντεοκσουγκούνγκ

Διεύθυνση: Sejong-daero 99, Jung-gu, Seoul

Ιστοσελίδα: deoksugung.gi.kr

Μαθήματα εθιμοτυπίας

Προτού ζήσετε την εμπειρία της Σεούλ και της Κορέας, είναι σημαντικό να κατανοήσετε τα έθιμα και τη συμπεριφορά, κάποια εκ των οποίων έχουν ιστορία 5.000 ετών και πηγάζουν από τις κομφουκιανές αξίες του σεβασμού προς τους μεγαλύτερους και της αρμονίας της κοινότητας. Παρόλο που οι Κορεάτες σε γενικές γραμμές αποδέχονται πολιτισμικά ατοπήματα που κάνουν οι επισκέπτες, είναι καλύτερο να είστε ενημερωμένοι, ώστε να αφήσετε καλές εντυπώσεις. Ακούστε με – το έμαθα κι εγώ από την ανάποδη!

Κάποτε είχα κανονίσει μια συνάντηση μέσω Zoom με έναν σημαντικό Κορεάτη εκδότη. Βρισκόμουν στη Νέα Υόρκη και έπρεπε να ξυπνήσω στις πέντε το πρωί για την κλήση. Αφού ήπια έναν κουβά καφέ, ντύθηκα και μακιγιαρίστηκα, ήμουν πια έτοιμη. Η Κορεάτισσα συνεργάτιδά μου, η Σου, θα ήταν η διερμηνέας. Η συνάντηση κράτησε περίπου μία ώρα. Νόμιζα πως είχε πάει καλά και ότι είχα θέσει τις βάσεις για μια μελλοντική συνεργασία. Αργότερα, προς φρίκη μου, η Σου έλαβε μια

επιστολή από τον εκδότη, ο οποίος ισχυριζόταν ότι είχα φερθεί αγενώς και δεν θα συνεργαζόταν ποτέ μαζί μου. Εξεπλάγην. Νόμιζα πως τα είχα πάει υπέροχα!

Η Σου κατάλαβε τι είχα συμβεί. Μου εξήγησε πως όταν μιλάω χρησιμοποιώ πολύ τα χέρια μου. (Δεν είμαι Ιταλίδα, αλλά θα μπορούσα να είμαι!) Μου είπε ότι στην κορεάτικη κουλτούρα είναι προσβλητικό να χειρονομείς όταν μιλάς, έτσι με τον τρόπο αυτόν είχα δείξει έλλειψη σεβασμού προς τον εκδότη. Ζήτησα συγγνώμη και αργότερα οι σχέσεις μας αποκαταστάθηκαν, όμως είχα πάρει ένα μάθημα που δεν θα ξεχνούσα ποτέ.

Μερικές φορές οι παρεξηγήσεις στην Κορέα μπορούν να οδηγήσουν σε δυσάρεστα αποτελέσματα. Πριν από κάποια χρόνια, συμφώνησα να εκπροσωπήσω ένα ανατριχιαστικό και ποιητικό βιβλίο, την *Καταγγελία*, ενός Βορειοκορεάτη που χρησιμοποιούσε το ψευδώνυμο Μπαντί. Ήταν μια συλλογή σύντομων διηγημάτων σχετικά με τις ζωές των καθημερινών ανθρώπων στο δικτατορικό καθεστώς. Γραμμένο κρυφά ανάμεσα στο 1989 και το 1995, το βιβλίο βγήκε μυστικά από τη χώρα το 2013. Οι άνθρωποι που το μετέφεραν δεν γίνεται να κατονομαστούν για λόγους ασφαλείας. Ωστόσο, είχα την τιμή να συναντήσω τη Βορειοκορεάτισσα (η οποία είχε δραπετεύσει στον Νότο) που το μετέφρασε από τη βορειοκορεάτικη διάλεκτο. (Μου εξήγησε ότι η βορειοκορεάτικη κουλτούρα έχει παραμείνει κολλημένη στην εποχή του πολέμου.)

Απολαύσαμε ένα γεύμα με έναν Κορεάτη συνάδελφο και εκδότες. Είχα αναλάβει να βγάλω φωτογραφίες. Ήμουν τόσο ενθουσιασμένη ώστε, πριν πέσω για ύπνο, έστειλα μια

φωτογραφία στον σύζυγο και στην αδελφή μου. Το επόμενο πρωί ο σύζυγός μου τηλεφώνησε από τη Νέα Υόρκη. Μου είπε πως η αδελφή μου τον είχε ξυπνήσει πανικόβλητη μέσα στη νύχτα, καθώς ανησυχούσε μήπως είχα ανεβάσει τις φωτογραφίες στα σόσιαλ μίντια. (Δεν το είχα κάνει.)

«Η Μπάρμπαρα θα πεθάνει! Οι Βορειοκορεάτες θα την κυνηγήσουν. Πες της να μην ανεβάσει καμία φωτογραφία στο Facebook ή σε άλλα μέσα».

Γέλασα με την υπερβολή της και έστειλα μήνυμα ότι δεν είχα ανεβάσει τίποτα. Ήδη είχε ταραχτεί που εκπροσωπούσα το βιβλίο. Φοβόταν ότι κινδύνευα.

Αργότερα είπα στον Κορεάτη συνάδελφο τι είχε συμβεί και συμφώνησε ότι πράγματι θα ήταν επικίνδυνο να ανεβάσω τις φωτογραφίες, καθώς η οικογένεια της μεταφράστριας ζούσε ακόμη στη Βόρεια Κορέα και θα μπορούσε να μπει στο στόχαστρο του καθεστώτος. Ενίοτε οι αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να έχουν προσωπικό κόστος. Δεδομένου ότι περνούμε τη ζωή μας στο διαδίκτυο, είναι φυσικό να θέλουμε να αναρτήσουμε τις στιγμές μας. Αλλά είναι εξίσου σημαντικό να βεβαιωνόμαστε πρώτα για το αν πρέπει.

Οι Κορεάτες, σε περίπτωση που δεν μιλάτε τη γλώσσα, είναι πρόθυμοι να σας βοηθήσουν. Όταν η φίλη μου η Γκαμπριέλα κι εγώ ταξιδέψαμε στη Σεούλ για την Έκθεση Βιβλίου, αποφασίσαμε να εξερευνήσουμε μια άγνωστη σε εμάς περιοχή της πόλης. Για να φάμε μεσημεριανό βρήκαμε ένα μικρό, ταπεινό καφέ, το οποίο είχαν τρεις γενιές Κορεατισσών. Η γιαγιά στεκόταν πάνω από ένα τεράστιο καζάνι και ανακάτευε συνεχώς. Το βρήκαμε τόσο αυθεντικό. Υπήρχε όμως ένα πρόβλημα: δεν

μιλούσαμε κορεάτικα και το μενού δεν ήταν μεταφρασμένο στα αγγλικά. Όλα αυτά έγιναν προτού δημιουργηθεί η εφαρμογή μετάφρασης του Google. Όταν μας έδωσαν το μενού, η Γκαμπριέλα μου υπενθύμισε ότι ήταν θανάσιμα αλλεργική στο ψάρι. Πολλά κορεάτικα πιάτα περιείχαν σάλτσα ψαριού, οπότε τα πράγματα ήταν σοβαρά. Πώς θα το εξηγούσαμε στις κυρίες; Είχε έρθει η ώρα να επιστρατεύσουμε τις ικανότητές μας στην παντομίμα.

Φανταστείτε τη σκηνή: να παριστάνω το ψάρι, να κάνω πως κολυμπάω, με τα μάτια και το στόμα ορθάνοιχτα. Έκανα με το χέρι πως έκοβα τον λαιμό μου κι έπειτα σωριάστηκα δραματικά στο πάτωμα. «Όχι ψάρι». Τους είπα: «Το ψάρι σκοτώνει».

Η Γκαμπριέλα και οι σερβιτόρες γελούσαν, ενώ η γιαγιά μαγεύρισσα είχε έρθει για να δει τι συμβαίνει.

Η ερμηνεία μου δεν ήταν άξια για Όσκαρ, ωστόσο όταν οι γυναίκες έπαψαν να γελάνε, μας ένευσαν ότι είχαν καταλάβει τι ήθελα να πω. Είχαν εκτιμήσει την προσπάθειά μου και δεν προσβλήθηκαν που δεν μιλούσα κορεάτικα. Λίγο αργότερα, μας σέρβιραν ένα μπολ με πεντανόστιμα νουντλς και λαχανικά. Όχι μόνο αποκτήσαμε υπέροχες φίλες εκείνη τη μέρα, αλλά η Γκαμπριέλα έφαγε και ένα υγιεινό γεύμα που δεν την έστειλε στο νοσοκομείο!

Η ικανότητα να επικοινωνείτε (ή να μιμείστε) είναι τόσο σημαντική όσο και το διαβατήριό σας όταν επισκέπτεστε μια ξένη χώρα. Αλλά στην Κορέα είναι ακόμα σημαντικότερη, καθώς τα έθιμα και οι συμπεριφορές ενυπάρχουν στην καθημερινή ζωή με τρόπο περισσότερο περίπλοκο από όσο πιθανόν έχετε συνηθίσει.

Επομένως, είτε επισκεφθείτε την Κορέα ως τουρίστες είτε για δουλειά, η εκμάθηση των εθίμων δεν είναι απλώς δείγμα σεβασμού, αλλά το πρώτο κλειδί για τη χώρα.

Και όλα αρχίζουν με την υπόκλιση.

Πώς να υποκλιθείτε στην Κορέα

Έμαθα πώς να υποκλίνομαι χτυπώντας το κεφάλι μου και παθαίνοντας σχεδόν διάσειση.

Πίσω από μια πέτρινη πύλη στους χώρους του ξενοδοχείου Chosun βρίσκεται ένας πανέμορφος κήπος, στον οποίο υπάρχει ο οκταγωνικός βωμός Χουανγκουντάν, ένα μνημείο πολιτιστικής κληρονομιάς. Ένα τριώροφο ιερό ορθώνεται πάνω σε μια γρανιτένια βάση, την οποία φρουρούν μια ντουζίνα πλάσματα που φτύνουν φωτιά, γνωστά και ως *haetae*. Κατασκευάστηκε το 1897 από τον αυτοαποκαλούμενο αυτοκράτορα Γκοτζόνγκ της βραχύβιας Αυτοκρατορίας Ταεχάν, ώστε μέσω των «τελετουργιών του ουρανού» οι σοδειές να είναι πλούσιες. Δίπλα στο ιερό υπάρχουν τρία πελώρια πέτρινα τύμπανα, πάνω στα οποία έχουν σκαλιστεί με επιδεξιότητα δράκοι (καθώς τα τύμπανα χρησιμοποιούνταν για τελετουργικούς σκοπούς).

Πήγα στον κήπο και, πιθανότατα λόγω του τζετ λαγκ, χτύπησα το κεφάλι μου στην πέτρινη αψίδα πάνω από την πύλη. Στάθηκα παραδίπλα για να συνέλθω και παρατήρησα έναν ηλικιωμένο που εκείνη τη στιγμή έβγαине από τον κήπο. Είδε τι είχε συμβεί και, αφού περίμενε υπομονετικά, συστήθηκε

και προσφέρθηκε να μου δείξει πώς να πλησιάσω τον ιερό χώρο.

Μου εξήγησε ότι για να εκφράσω σεβασμό έπρεπε να κάνω μια μικρή υπόκλιση προτού μπω. Και μου έδειξε το πώς: κόλλησε τα χέρια στο σώμα του και έσκυψε ελαφρώς. «Το κεφάλι σου δεν πρέπει να είναι ποτέ πιο ψηλά από τον ουρανό», πρόσθεσε.

Κάπως έτσι άρχισα να μαθαίνω για τα κορεάτικα έθιμα και συμπεριφορές. Η παράδοση της υπόκλισης, *jeol* όπως λέγεται, έχει ηλικία αιώνων και είναι σημαντική. Συναντάται σε κάθε πτυχή της ζωής και είναι δείγμα σεβασμού, αλλά και χαιρετισμός. Έτσι, μπαίνετε σε έναν χώρο, χαιρετάτε κάποιον, τον αποχαιρετάτε και, όταν κάποιος σας υποκλιθεί, κάνετε πάντα το ίδιο.

Οι διαφορετικοί τρόποι υπόκλισης

Αν συναντάτε έναν φίλο, σκύψτε ελαφρώς το κεφάλι.

Μπροστά σε συναδέλφους ή ανωτέρους, σκύψτε πιο χαμηλά το κεφάλι, για να δείξετε μεγαλύτερο σεβασμό.

Το *keunjeol* (μεγάλη υπόκλιση) είναι η πιο επίσημη και σημαντική υπόκλιση, την οποία συνήθως κάνουμε σε γηραιότερους συγγενείς σε τελετές και γιορτές. Όταν συναντήσετε ιερείς, έναν μοναχό για παράδειγμα, ενώστε τα χέρια σας σαν να προσεύχεστε καθώς υποκλίνεστε.

Έπειτα από την υπόκλιση, ακολουθεί ο χαιρετισμός!

Ο χαιρετισμός

Στην Κορέα, η εθιμοτυπία είναι περισσότερο επίσημη από ό,τι στις πιο πολλές δυτικές χώρες. Να απευθύνεστε στους πάντες με τους επαγγελματικούς τους τίτλους, εκτός εάν σας ζητήσουν να τους απευθύνεστε με το όνομά τους. (Στα κορεάτικα ονόματα, σε αντίθεση με τα δυτικά, το επώνυμο προηγείται.)

Προσοχή με τους σωματικούς χαιρετισμούς. Δεν πρέπει να φιλάτε στο μάγουλο φίλους ή συναδέλφους όταν τους συναντάτε, ούτε να αγκαλιάζετε ή να χτυπάτε φιλικά κάποιον στην πλάτη. Μπορείτε να δώσετε το χέρι, αλλά το πώς θα το σφίξετε εξαρτάται από την ηλικία ή την κοινωνική θέση του ατόμου που συναντάτε. (Σημείωση: Οι Κορεάτισσες δεν δίνουν το χέρι, παρά μόνο νεύουν.) Χειραψία με το ένα χέρι κάνει κάποιος όταν χαιρετάει έναν άλλο που έχει χαμηλότερο στάτους από τον ίδιο. Για να δείξετε σεβασμό σε κάποιον με υψηλότερο στάτους από εσάς, χρησιμοποιήστε το αριστερό για να στηρίξετε το δεξί ενώ σφίγγετε το χέρι. Μια καλή συμβουλή είναι να χρησιμοποιήσετε και τα δυο σας χέρια όταν συναντάτε κάποιον για πρώτη φορά.

Αν συναντάτε Κορεάτες σε εργασιακό χώρο, έπειτα από την υπόκλιση και τον χαιρετισμό πρέπει να ανταλλάξετε επαγγελματικές κάρτες. Αυτό είναι σημαντικό στη δημιουργία μιας σχέσης με τους νέους σας συναδέλφους, καθώς έτσι τους ενημερώνετε για τον τίτλο και τη θέση σας στην εταιρεία.

Να παίρνετε πάντοτε την κάρτα και με τα δύο χέρια και να τη διαβάζετε για μερικά δευτερόλεπτα προτού την αφήσετε μπροστά σας πάνω στο τραπέζι. (Μην τη βάζετε στην τσέπη.)

Πόσων ετών είσαι;

Αμέσως μόλις φτάσετε στην Κορέα, θα σας κάνουν μια ερώτηση που ούτε περιμένετε ούτε θέλετε να απαντήσετε.

Την πρώτη φορά που ταξίδεψα στην Κορέα, η πτήση από τη Νέα Υόρκη στη Σεούλ κράτησε δεκατέσσερις και μισή ώρες – σε αυτές δεν περιλαμβάνω τις ώρες που ξόδεψα για να περάσω από την ασφάλεια και τα τελωνεία, ούτε την αναμονή για τις αποσκευές. Αλλά με το που έφτασα στο ξενοδοχείο, ένιωσα σαν να είχα μείνει ξάγρυπνη για τρεις μέρες. Μέχρι σήμερα δεν πιστεύω ότι κατάφερα να βγω από το ταξί και να φτάσω στο λόμπι του ξενοδοχείου.

Εκεί με περίμεναν με λουλούδια δύο νεαρές υπάλληλοι ενός εκδοτικού οργανισμού. Είχαν έρθει για να με καλωσορίσουν στη Σεούλ. Ήταν μια όμορφη χειρονομία που θα εκτιμούσα περισσότερο, αν δεν ήθελα να πέσω στο μαρμάρινο πάτωμα και να κοιμηθώ επιτόπου. Μετά βίας μπορούσα να μιλήσω.

Τις ευχαρίστησα για τα λουλούδια και τις αποχαιρέτησα, αλλά εκείνες επέμεναν ότι έπρεπε να με συνοδεύσουν μέχρι το δωμάτιό μου και να κουβαλήσουν τις βαλίτσες μου. Ακόμα και την τσάντα μου. Τι άλλο μπορούσα να κάνω;

Πηγαίνοντας στο δωμάτιό μου, μου έκαναν την εξής ερώτηση:

«Πόσων ετών είστε;»

«Παρακαλώ;» τους είπα. «Τι;;; Άκουσα σωστά; Με ρωτήσατε την ηλικία μου;!»

Ένωθα την αδρεναλίνη να κυλά στις φλέβες μου. Μου έκαναν πλάκα; Είχα ξυπνήσει για τα καλά. Η φωνή μου ανέβηκε

μερικά ντεσιμπέλ. «Έχετε τρελαθεί τελείως; Δύο είναι οι ερωτήσεις που δεν πρέπει να κάνετε ΠΟΤΕ σε μια γυναίκα», τους είπα. «“Πόσων ετών είσαι” και “Πόσα κιλά είσαι”».

Οι κοπέλες φάνηκαν τρομοκρατημένες, έτοιμες να βάλουν τα κλάματα. Συνειδητοποίησα πως το νεοϋορκέζικο ταμπεραμέντο μου ίσως τους έπεφτε βαρύ.

«Συγγνώμη που σας φώναξα, αλλά είμαι εξαντλημένη...» δικαιολογήθηκα.

Μου εξήγησαν σε πολύ σοβαρό τόνο πως συνηθίζεται να ρωτάνε την ηλικία του άλλου, ώστε να μπορούν να δείξουν σεβασμό χρησιμοποιώντας τον σωστό τίτλο όταν του απευθύνονται. Σύμφωνα με την κορεάτικη εθιμοτυπία, με άλλο τρόπο μιλάς σε κάποιον μεγαλύτερο και με άλλο σε κάποιον νεότερο.

Τις άκουσα ευγενικά κι έπειτα ξέσπασα σε γέλια. «Ξεχάστε τα αυτά. Να με λέτε απλώς Μπάρμπαρα!»

Ανακουφίστηκαν που δεν είχα νευριάσει, αλλά νομίζω πως δυσκολεύονταν να με αποκαλούν με το όνομά μου, καθώς ήμουν κατά πολύ μεγαλύτερή τους. Ωστόσο, επέμεινα ότι από εκείνο το σημείο κι έπειτα όποιος με γνώριζε μπορούσε να με φωνάζει Μπάρμπαρα και εκεί τελείωσε το θέμα.

Σέβομαι τις κορεάτικες παραδόσεις, αλλά και εγώ έχω μάθει στους Κορεάτες φίλους μου το πιο χαλαρό νεοϋορκέζικο στιλ και το αποδέχτηκαν. Αφού κατάλαβαν ότι δεν υπάρχει πρόβλημα.

«Πολύ δύσκολο, πολύ δύσκολο»

Στους Κορεάτες δεν αρέσει να λένε όχι· το θεωρούν αγενές. Δεν θέλουν να απογοητεύουν τους άλλους. Επίσης, προσπαθούν με κάθε τρόπο να μη δώσουν τη λάθος απάντηση και ντροπιαστούν. Αυτό το έμαθα όταν η συγγραφέας Χαν Κανγκ (τότε πελάτισσά μου) με προσκάλεσε σε μια έκθεση τέχνης για τον εορτασμό της έκδοσης του βιβλίου της *Το λευκό βιβλίο*.

Η έκθεση φιλοξενούνταν σε μια μικρή γκαλερί χωμένη σε ένα δρομάκι της παλιάς πόλης της Σεούλ. Το δρομάκι ήταν τόσο στενό, που δύο άτομα δεν χωρούσαν να περπατούν πλάι πλάι. Καθώς είμαι μια πληθωρική Νεοϋορκέζα, ανησυχούσα πως θα σφίγωνα ανάμεσα στους τοίχους. Η είσοδος κρυβόταν πίσω από μια σκαλιστή ξύλινη πόρτα και είχα την αίσθηση πως με οδηγούσαν σε κάποιο κρυφό πέρασμα. Η έκθεση ήταν συναισθηματική και είχε ως θέμα τη ζωή, τον θάνατο, τον πόλεμο και την απώλεια. Όπως ήταν φυσικό, ενθάρρυνα κάποιους από τους Ευρωπαίους εκδότες της Χαν Κανγκ, οι οποίοι βρίσκονταν και αυτοί στη Σεούλ, να επισκεφθούν την έκθεση. Ζήτησα από τον Κορεάτη συνάδελφό μου να μου στείλει τη διεύθυνση και μου υποσχέθηκε πως θα το κάνει.

Αφού δεν επικοινωνήσε μαζί μου, του τηλεφώνησα.

«Οι εκδότες φεύγουν αύριο και θέλουν να επισκεφθούν σήμερα την έκθεση», του εξήγησα.

Τι μου απάντησε;

«Πολύ δύσκολο, πολύ δύσκολο».

«Δεν καταλαβαίνω. Τι εννοείς;» ρώτησα.

«Πολύ δύσκολο, πολύ δύσκολο», ήταν και αυτή τη φορά η απάντησή του.

Δεν μπορούσα να καταλάβω ποια ήταν η δυσκολία του να μου δώσει τη διεύθυνση της γκαλερί. Μου υποσχέθηκε να μιλήσει με την Κανγκ και να μάθει.

Επιτέλους, αργά εκείνο το βράδυ, μου τηλεφώνησε και είπε πως και η Κανγκ του είχε απαντήσει «πολύ δύσκολο».

Νόμιζα πως μου έκαναν φάρσα. Τι ήταν πια τόσο δύσκολο; Μήπως είχα βγάλει την επίσκεψη από τη φαντασία μου; Υπήρχε πράγματι η γκαλερί;

«Τι πρόβλημα υπάρχει; Είναι κάποιο μαγικό μέρος, όπως αυτά που βλέπουμε στις ταινίες του Χάρι Πότερ;» αστειεύτηκε.

Η απάντησή του;

«Πολύ δύσκολο, πολύ δύσκολο».

Συναντούσα αυτή τη μυστηριώδη αμνησία σε ό,τι αφορούσε τις διευθύνσεις κάθε φορά που με προσκαλούσαν κάπου στη Σεούλ. Μου έδιναν πληθώρα διευθύνσεων για να δώσω στον οδηγό του ταξί. Ήταν κάτι που με μπερδευε, αλλά είχα τόσες δουλειές που δεν το πολυσκεφτόμουν – έτσι είναι η Σεούλ, μη βασανίζεις το μυαλό σου.

Λίγες μέρες μετά την έκθεση, ο Τζ. Μ. Λι, ένας από τους πιο διάσημους συγγραφείς της χώρας και πελάτης μου, προσκάλεσε εμένα και τον Κορεάτη συνάδελφό μου σε δείπνο. Για άλλη μια φορά ξοδέψαμε ώρες ολόκληρες, έτσι μου φάνηκε δηλαδή, για να βρούμε το εστιατόριο. Στον δρόμο της επιστροφής, ο Τζ. Μ. με ρώτησε αν θα μπορούσε να με βοηθήσει με οποιονδήποτε τρόπο όσο ήμουν εκεί. Του είπα για το σκηνικό με την γκαλερί και ότι χρειάζονται δύο διευθύνσεις για να πάω οπουδήποτε.

Εγώ ήμουν τρελή ή όντως κάτι συνέβαινε; Το *Matrix* έβγαζε περισσότερο νόημα από τη Σεούλ, του είπα.

Άρχισε να γελάει. «Α, οι διευθύνσεις. Ναι. Είναι πραγματική τρέλα. Θα σου πω τι συμβαίνει». Έπειτα μου εξήγησε ότι πριν από δέκα χρόνια η κυβέρνηση είχε αλλάξει όλους τους αριθμούς, τα ονόματα και τις διευθύνσεις σε ολόκληρη τη Σεούλ. Η πρόθεσή τους ήταν να εκσυγχρονίσουν την πρωτεύουσα, όμως το αποτέλεσμα ήταν να δημιουργηθεί ένα χάος για το οποίο κανείς δεν ήθελε να μιλάει.

Πολλές οδοί παλαιότερα δεν είχαν ούτε αριθμό ούτε διεύθυνση· αναγνωρίζονταν από τα ορόσημα της περιοχής. Οδοί που είχαν ονομασία πλέον είχαν καινούρια. Ήταν σαν να άλλαζε όνομα η Παρκ Άβενιου στη Νέα Υόρκη και να γινόταν Μπάμπαρα Στριτ. Λογικό μετά να μην ξέρει ο κόσμος πού να πάει.

Πέρα από το πόσο τρελό μου φαινόταν, δεν μπορούσα να πιστέψω ότι κανείς δεν είχε φροντίσει να μου το εξηγήσει. Συχνά οι ερωτήσεις σας στην Κορέα δεν θα απαντηθούν. Και θα νιώσετε μπερδεμένοι. Αλλά, αν το καταλάβετε από την αρχή, αυτό θα γίνει μέρος της όλης εμπειρίας. Λατρεύω τα μυστήρια και η Σεούλ αντιπροσωπεύει ένα.

Κάθε μέρα είναι Χριστούγεννα στην Κορέα

Ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία ενός χαιρετισμού στην Κορέα είναι το να δίνεις δώρα. Είναι ένας τρόπος να φανείς ευσεβής, να έχεις καλή *kibun* (διάθεση) και να δείξεις ευγνωμοσύνη με μέτρο. Είναι τόσο σημαντικό όσο η υπόκλιση ή ο χαιρετισμός.

Στην Κορέα, οι άνθρωποι δεν ανταλλάσσουν δώρα μονάχα στις γιορτές· είναι μια καθημερινή τελετουργία – και η δωρεά είναι εξίσου σημαντική με το δώρο. Είτε συναντιέστε με έναν παλιό πελάτη, έναν φίλο είτε συναντάτε κάποιον για πρώτη φορά, είναι σημαντικό να έχετε μαζί σας κάποιο δώρο. Είναι ένας ωραίος τρόπος για να σπάσει ο πάγος και να κάνετε τον άλλο να νιώσει ότι τον σέβεστε και τον εκτιμάτε. Ομοίως, να έχετε μαζί σας κάποιο δώρο όταν σας προσκαλούν σε σπίτι. Είναι αγενές να εμφανιστείτε με άδεια χέρια.

Δεν έχει σημασία το κόστος του δώρου· αυτό που μετράει είναι η σκέψη. Μια καλή ιδέα είναι να τυλίξετε τα δώρα σας σε χαρτί με τα βασιλικά χρώματα –κόκκινο και κίτρινο–, μπλε για τύχη ή ροζ και κίτρινο για ευτυχία. (Μην υπογράψετε μια κάρτα ή γράμμα με κόκκινο μελάνι – αυτό σημαίνει ότι θέλετε να τερματίσετε μια σχέση.)

Όταν πρόκειται για σημαντικά γεγονότα, οι Κορεάτες υπερβαίνουν εαυτόν. Τα «πρώτα» γενέθλια ενός μωρού, τα λεγόμενα *dol* ή *doljanchi*, είναι σημαντικός εορτασμός. Στην Κορέα, η ηλικία σου δεν υπολογίζεται όπως στα υπόλοιπα μέρη του κόσμου. Τα Κορεατάκια γίνονται ενός τη μέρα που γεννιούνται (ο πρώτος τους χρόνος ξεκινάει με τη σύλληψη) και δύο τη χρονιά που εμείς θεωρούμε ότι γίνονται ενός. Τότε γιορτάζουν το *doljanchi*. Διοργανώνεται γιορτή προς τιμήν του παιδιού με κέικ ρυζιού (για καλή τύχη), σούπα από φύκια (προς τιμήν της μητέρας, η οποία παραδοσιακά τρώει τη συγκεκριμένη σούπα μετά τη γέννα) και φρούτα. Το αποκορύφωμα του *doljanchi* είναι το *doljabi*, ένα παιχνίδι που αποκαλύπτει το μέλλον του μωρού. Οι γονείς αραδιάζουν έξι ως οχτώ αντικείμενα, όπως

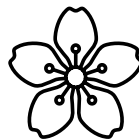
νομίσματα (πλούτος), βιβλία (ευφυΐα) και μαλλί (μακροζωία) πάνω σε ένα τραπέζι ή έναν δίσκο. Το μωρό επιλέγει δύο από αυτά και οι επιλογές αυτές λέγεται πως σηματοδοτούν το μονοπάτι που θα ακολουθήσει στη ζωή.

Μπορεί κάποτε να δίνονταν χρυσά δαχτυλίδια ως δώρο, σήμερα όμως τα χρήματα είναι το πιο κλασικό δώρο. Χρήματα δίνονται επίσης σε γάμους και γενέθλια. Για τα εξηκοστά, τα εβδομηκοστά ή τα ογδοηκοστά γενέθλια, το κατάλληλο δώρο είναι είτε αλκοολούχα ποτά είτε καλάθια με δώρα. Αν σας προσκαλέσουν σε πάρτι για την αγορά ή την ενοικίαση ενός νέου σπιτιού, μη φέρετε κεριά ή καφετιέρα. Στην Κορέα, συνηθίζουν να δωρίζουν σε όσους μετακομίζουν σε νέο σπίτι καθαριστικά και χαρτί τουαλέτας!

Η αμοιβαιότητα είναι σημαντικό κομμάτι της κορεάτικης κουλτούρας. Είναι καλύτερο να μην κάνετε ακριβά δώρα, καθώς ο αποδέκτης τους θα αισθανθεί υποχρεωμένος να ανταποδώσει με δώρο ίσης αξίας.

Τα δώρα δίνονται και λαμβάνονται με τα δύο χέρια, όπως οι επαγγελματικές κάρτες. Επίσης, ποτέ μην ανοίξετε αμέσως ένα δώρο όταν σας το δώσουν – ξετυλίξτε το αργότερα.

Το Ζαχαροπλαστείο της Μπάρμπαρα

Την πρώτη φορά που πήγα στη Σεούλ, γνώριζα ότι έπρεπε να προσφέρω δώρα σε όλους, αλλά δεν ήξερα τι να αγοράσω. Στο duty free του αεροδρομίου βρήκα αυτό που ήθελα: κουτιά με γλυκά See's Candies, μια

αμερικανική μάρκα που ήταν πολύ δημοφιλής όταν ήμουν μικρή. Η μπτέρα και η γιαγιά μου, όταν πήγαιναν στο σπίτι κάποιου, έδιναν ως δώρο αυτά τα γλυκά, έτσι είχαν αποκτήσει συναισθηματική αξία για εμένα.

Καθώς ήθελα να προσφέρω από ένα δώρο σε όσους είχα να συναντήσω για κάποια δουλειά, αγόρασα εξήντα κουτιά! Τα στοίβαξα σε μια γωνιά στο δωμάτιο του ξενοδοχείου και κάθε φορά που ήταν να συναντήσω κάποιον, έπαιρνα και από ένα κουτί. Ωστόσο, μια φορά που επρόκειτο να συναντήσω έναν συνεργάτη στο μπαρ του ξενοδοχείου μου, ξέχασα να φέρω το δώρο του. Έτρεξα στο δωμάτιό μου, πήρα δύο κουτιά και επέστρεψα.

«Έχεις μήπως ζαχαροπλαστείο στο δωμάτιό σου;» ρώτησε ο συνεργάτης μου με έκπληξη και χαρά.

«Ναι!» εξομολογήθηκα.

Τα γλυκά άρεσαν σε όλους, ειδικά αφού σήμαιναν κάτι ξεχωριστό για εμένα. Έτσι, αυτό έκανε το δώρο ξεχωριστό και για εκείνους.

Όταν επισκεφθείτε την Κορέα, αγοράστε δώρα που σημαίνουν κάτι, αν γίνεται. Μια άλλη φορά, έδωσα σε δύο πελάτες μου πέταλα αλόγων από ένα κατάστημα που είχα βρει στο Κάνσας Σίτι - ήταν τόσο αυθεντικά, που νομίζω πως είχαν ακόμη χώματα επάνω τους. Οι πελάτες μου είχαν μόλις μετακομίσει στο νέο τους σπίτι και ήθελα να τους δώσω τα πέταλα για να τα κρεμάσουν πάνω από τις πόρτες τους και να έχουν καλή τύχη. Όταν τους εξήγησα τη σημασία τους, χάρηκαν τόσο πολύ.

Η αγάπη είναι πανταχού παρούσα

Οι Νοτιοκορεάτες γιορτάζουν τη μέρα του Αγίου Βαλεντίνου στις 14 Φεβρουαρίου, ωστόσο ακούστε τι συμβαίνει: μόνο οι γυναίκες κάνουν δώρα –συνήθως σοκολατάκια– στους αγαπημένους τους. Αλλά μην ανησυχείτε, θα υπάρξουν και άλλες ευκαιρίες να κάνετε δώρο σε κάποιο αγαπημένο σας πρόσωπο και να περάσετε χρόνο μαζί του. Για την ακρίβεια, υπάρχουν κάθε χρόνο δώδεκα γιορτές στις οποίες οι Κορεάτες γιορτάζουν την αγάπη, πάντοτε στις δεκατέσσερις κάθε μήνα. Οι αγαπημένες μου είναι:

Στις 14 Μαρτίου είναι η Λευκή Μέρα, όταν οι άντρες κάνουν δώρα στις φιλενάδες τους, κυρίως λευκές σοκολάτες ή λευκά λουλούδια.

Στις 14 Απριλίου είναι η Μαύρη Μέρα, όταν οι εργένηδες που δεν πήραν δώρα τον Φεβρουάριο ή τον Μάρτιο μαζεύονται και γιορτάζουν τη μοναξιά τους, φορώντας με περηφάνια μαύρα και τρώγοντας νουντλς με σάλτσα από μαύρα φασόλια – *jjajangmyeon*. Στην Κορέα, η ζωή έχει ως επίκεντρο τον γάμο και την οικογένεια, οπότε το γεγονός ότι υπάρχει μια μέρα αφιερωμένη σε όσους δεν έχουν σχέση είναι πραγματικά υπέροχο.

Στις 14 Μαΐου είναι η Μέρα των Τριαντάφυλλων, όταν τα ζευγάρια ανταλλάσσουν κίτρινα τριαντάφυλλα, ενώ όσοι δεν έχουν σχέση φορούν κίτρινα, τρώνε κίτρινο κάρι και υπόσχονται να βρουν σύντροφο!

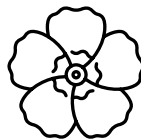
Η Ημέρα των Ευχαριστιών της Κορέας

Οι δύο σημαντικότερες γιορτές στην Κορέα είναι: το Seollal, ή αλλιώς Σεληνιακή Πρωτοχρονιά, η οποία εορτάζεται την πρώτη μέρα του κορεάτικου σεληνιακού έτους, και το Chuseok, που μπορούμε να το παραλληλίσουμε με την Ημέρα των Ευχαριστιών. Το Chuseok είναι μια τριήμερη γιορτή, κατά την οποία οι άνθρωποι επιστρέφουν στις ιδιαίτερες πατρίδες τους για να γιορτάσουν τον θερισμό μαζί με τις οικογένειές τους και να τιμήσουν τους προγόνους τους με επιμνημόσυνες τελετές.

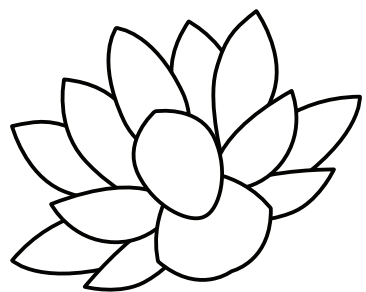
Τα δώρα είναι σημαντικό κομμάτι αυτών των εορτασμών και εθιμοτυπικά είναι πράγματα που οι οικογένειες μπορούν να μοιραστούν: καλάθια με φρούτα, ειδικά τσάγια, κορεάτικα γλυκά, δώρα για ευεξία στα μεγαλύτερα σε ηλικία μέλη της οικογένειας ή παραδοσιακές λιχουδιές, όπως τα *songpyeon* –κέικ ρυζιού με γέμιση γλυκού σουσαμιού– και τα *gwarpyeon*, ένα ζελέ που φτιάχνεται από κορεάτικα κεράσια, κυδώνια, βερίκοκα και κράταιγους βρασμένα με άμυλο και μέλι. Πιστεύεται πως το συγκεκριμένο γλυκό σερβιριζόταν στις βασιλικές αυλές της δυναστείας Τσοσόν.

Το πιο ασυνήθιστο δώρο που έλαβα στην Κορέα προήλθε από έναν συγγραφέα που εκπροσωπούσα. Ήταν ένα κεντητό μαξιλάρι γεμιστό με φαγόπυρο. Όταν έμαθα ότι υποτίθεται πως βελτιώνει τον ύπνο και την πέψη –ένα δώρο για καλή υγεία–, συγκινήθηκα.

Μαθήματα από τους κορεάτικους χαιρετισμούς και την επικοινωνία

- Η επικοινωνία είναι το παν στη ζωή. Να σέβεστε όποιους συναντάτε – αυτό θα σας χαρίσει επιτυχία σε κάθε κοινωνική συνάντηση.
- Η αμοιβαιότητα είναι το θεμέλιο της κορεάτικης κουλτούρας. Φροντίστε η αξία του δώρου που θα προσφέρετε να είναι αρκετά μικρή, ώστε να μπορούν και οι άλλοι να σας χαρίσουν δώρο ίσης αξίας χωρίς να πιεστούν οικονομικά.
- Η αξία του δώρου έγκειται στη σημασία του. Φέρτε κάποιο ξεχωριστό δώρο από την πατρίδα σας, κάτι που έχει ιδιαίτερη σημασία για εσάς, κάτι που να λέει μια ιστορία.
- Να ακολουθείτε πάντα τις εθιμοτυπικές συμπεριφορές – έτσι δείχνετε σεβασμό και εκτίμηση στους οικοδεσπότες σας.
- Να είστε ειλικρινείς με τους άλλους, ακόμα και αν νιώθετε αμήχανα. Έτσι χτίζετε εμπιστοσύνη και δημιουργείτε αυθεντικές σχέσεις.

Ντάμπλινγκς με Μοσχάρι και Τόφου

고기 만두

(Gogi mandu)

Η φίλη μου Σιν Κιουνγκ-σουκ, συγγραφέας του *Παρακαλώ να προσέχεις τη μαμά μου*, μου έδωσε την παρακάτω συνταγή, την οποία μου έχει μαγειρέψει πάμπολλες φορές.

«Οι Κορεάτες φτιάχνουν ντάμπλινγκς στον ατμό ή σούπα με ντάμπλινγκς από το μηδέν σε μεγάλες γιορτές, όπως το Chuseok ή το Seol. Τα ντάμπλινγκς είναι δύσκολα, οπότε φροντίζουμε να φτιάξουμε κάμποσα που τα βάζουμε στην κατάψυξη και χρησιμοποιούμε τον ζωμό μέσα στις επόμενες εβδομάδες ή μήνες.

»Κάθε οικογένεια έχει τη δική της συνταγή, αλλά κάθε ντάμπλινγκ συνήθως παίρνει το όνομά του από το βασικό συστατικό του. Αυτά στα οποία κυριαρχεί το κίμτσι λέγονται κίμτσι ντάμπλινγκς, εκείνα με τόφου λέγονται ντάμπλινγκς με τόφου, όσα έχουν γέμιση από κρέας ντάμπλινγκς κρέατος και ούτω καθεξής.

»Μπορώ να πω με βεβαιότητα πως ακόμη δεν έχω συναντήσει κάποιον που να μην του αρέσουν

τα ντάμπλινγκς, είτε είναι Κορεάτης είτε όχι.

»Η Μπάρμπαρ μπορεί να σας το επιβεβαιώσει. Σε μια από τις επισκέψεις της, της έδωσα να φάει σουπά με τα ντάμπλινγκς που είχε φτιάξει η κουνιάδα μου. Τα καταβρόχθισε.

»Τα ντάμπλινγκς είναι από εκείνα τα φαγητά που φέρνουν χαρά στους ανθρώπους. Κι αυτό επειδή κατ' αρχάς έχουν εμφάνιση που σου ανοίγει την όρεξη. Επίσης, είναι τόσο μικρά που μπορεί κανείς να δοκιμάσει μερικά χωρίς φόβο.

»Τα ντάμπλινγκς είναι ένα από τα αγαπημένα μου φαγητά. Κάθε φορά που μετακομίζω σε νέο σπίτι, γρήγορα οι γείτονές μου μαθαίνουν πως εδώ μπορούν να φάνε τα καλύτερα ντάμπλινγκς στη γειτονιά.

»Συστήνω σε κάθε επισκέπτη που έρχεται στην Κορέα να δοκιμάσει κάποιο εστιατόριο που φτιάχνει ντάμπλινγκς σε οποιαδήποτε γειτονιά, επειδή, κι αυτό σας το υπόσχομαι, θα εκπλαγείτε από το πόσο νόστιμα είναι – ανεξάρτητα από το πού θα τα φάτε. Μου τρέχουν τα σάλια με το που σκέφτομαι τη μεθυστική μυρωδιά των ντάμπλινγκς όταν ανοίγω τον ατμομάγειρα».

Συστατικά*(Για 5 μερίδες)***Ζωμός***Μια χούφτα φύκια**Μια χούφτα αποξηραμένες γαρίδες**Μια χούφτα αποξηραμένες αντζούγιες***Ζύμη***250 γρ. αλεύρι**115 γρ. αλεύρι ρυζιού**3 κ.σ. κολλώδες αλεύρι ρυζιού**½ κ.γλ. αλάτι**1 ασπράδι αβγού**200 ml ζεστό νερό***Γέμιση***75 γρ. φύτρες φασολιού**75 γρ. διάφανα νουντλς**225 γρ. κιμάς από μοσχάρι**100 γρ. τόφου,**ψιλοκομμένο**1 κ.σ. πάστα σκόρδου**1 κ.γλ. σουσαμέλαιο**Μια πρέζα μαύρο πιπέρι**½ κ.γλ. αλάτι**1 κ.σ. αλεύρι ρυζιού**1 κρόκος αβγού**Σάλτσα σόγιας κορεατικού τύπου*

1. Ετοιμάστε τον ζωμό από το προηγούμενο βράδυ. Γεμίστε μια μεγάλη κατσαρόλα με παγωμένο νερό και προσθέστε μια χούφτα φύκια, αποξηραμένες γαρίδες και αποξηραμένες αντζούγιες (αν είστε βίγκαν, μπορείτε να τις παραλείψετε). Αφήστε τα όλη τη νύχτα ώστε να δέσουν τα αρώματα. (Για μεγαλύτερη ευκολία, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ζωμό κότας.)

2. Για τα ντάμπλινγκς, αναμείξτε όλα τα αλεύρια με το αλάτι σε ένα μπολ, προσθέστε το ασπράδι του αβγού και ανακατέψτε για να δημιουργηθεί η ζύμη.

3. Ζυμώστε προσθέτοντας το νερό λίγο λίγο, μέχρι η ζύμη να γίνει ελαστική και ομοιόμορφη.

4. Αφού ετοιμαστεί η ζύμη, τυλίξτε τη σε πλαστική μεμβράνη και αφήστε τη στο ψυγείο για 5 με 6 ώρες.

5. Για τη γέμιση, ατμίστε ελάχιστα τις φύτρες φασολιών για 1 λεπτό και τα νουντλς για 3 λεπτά (ή ακολουθήστε τις οδηγίες της συσκευασίας). Στεγνώστε τα με μια πετσέτα και κόψτε τα πάντα σε μικρά κομμάτια.

6. Σε ένα μπολ αναμειίξετε τις φύτρες, τα νουντλς, τον κιμά και το τόφου. Προσθέστε την πάστα σκόρδου, το σουσαμέλαιο, αλάτι, πιπέρι, αλεύρι ρυζιού και τον κρόκο και αναμειίξετε καλά.
7. Αφού ετοιμάσετε τη γέμιση, προετοιμάστε το φύλλο για τα ντάμπλινγκς. Βγάλτε τη ζύμη από το ψυγείο. Ίσως χρειαστεί να μείνει σε θερμοκρασία δωματίου για 5 λεπτά ώστε να γίνει πιο μαλακή και εύπλαστη.
8. Πάρτε μια χούφτα ζύμη και, με έναν πλάστη, ανοίίξετε σε μια καθαρή, αλευρωμένη επιφάνεια ένα λεπτό στρογγυλό φύλλο διαμέτρου περίπου 12 εκατοστών. Επαναλάβετε μέχρι να σας τελειώσει η ζύμη, αλευρώνοντας την κάθε πλευρά του φύλλου, ώστε να μην κολλήσει πάνω στην επιφάνεια.
9. Για να φτιάίξετε σφαιρικά ντάμπλινγκς, τοποθετήστε μια μικρή μπάλα γέμισης στο κέντρο του φύλλου και κλείστε το μέσα στη ζύμη, πιέζοντας τις άκρες της για να ενωθούν στο μέσο, σχηματίζοντας κάτι σαν κοτσάνι. Για να φτιάίξετε ημισφαιρικά ντάμπλινγκς, τοποθετήστε τη ζύμη στη μία πλευρά του στρογγυλού φύλλου, καλύψτε τη με την άλλη πλευρά και πιέστε τις άκρες για να κλείσουν καλά.
10. Αφού ο ζωμός πάρει βράση, ρίίξετε λίγη πάστα σκόρδου. Έπειτα προσθέστε τα ντάμπλινγκς μαζί με λίγη σάλτσα σόγιας.
11. Όταν τα ντάμπλινγκς αρχίσουν να ανεβαίνουν στην επιφάνεια και γίνουν διαφανή (5-10 λεπτά, ανάλογα με το μέγεθος), είναι έτοιμα. Για να ελέίγξετε, τρυπήστε τα με ένα ξυλάκι. Αν βγει καθαρό, τότε είναι έτοιμα.
12. Σερβίίρετε τη σούπα σε μπολ και πασπαλίίστε με γαρνιτούρα: είτε ομελέτα κομμένη σε λωρίδες είτε κυβάκια ωμών ή αποξηραμένων μανιταριών.